

ارائه مدل توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن

حنیفه ولی نیا پاشا: دانشجوی دکتری تخصصی مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
فرشیده زامنی: استادیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران (✉ نویسنده مسئول) f_zameni@yahoo.com
ترانه عنایتی: دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

توسعه،
آموزش عالی،
پزشکی،
جهانی شدن

زمینه و هدف: در سال‌های اخیر موضوع توسعه و جهانی شدن یکی از مباحث مهم محافل دانشگاهی بوده و دانشگاه از مهمترین اجزای نهاد آموزش و از مهمترین عوامل شکل دهی جهان آینده تلقی می‌شوند. هدف از پژوهش حاضر، ارائه مدل توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن بود.

روش کار: روش تحقیق آمیخته بود، جامعه آماری در بخش کیفی خبرگان، صاحب‌نظران، متخصصان و افراد کلیدی مبحث آینده‌پژوهی و توسعه آموزش عالی، در بخش‌های تعیین پیشران‌های نهایی و راهبردی، گروهی از خبرگان و متخصصان مرتبط با موضوع و در بخش کمی اعضاء هیئت علمی در مراکز آموزش عالی استان مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ به تعداد ۳۶۷۵ نفر بودند. در بخش‌های کیفی با روش نمونه‌گیری گلوله برفی تعداد ۱۵ خبره، تعیین پیشران‌های نهایی با روش هدفمند ۲۰ خبره، کمی با روش طبقه‌ای نسبی ۳۴۸ نفر و تعیین پیشران‌های راهبردی با روش هدفمند ۲۵ نفر انتخاب شدند. داده‌ها در بخش‌های کیفی از طریق روش تحلیل محتوا با مصاحبه، کمی از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری با پرسش‌نامه ۱۱۵ گویه‌ای، تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که مدل مطالعه دارای بیست و شش مؤلفه به شرح توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، فناوری، آموزشی و سازمانی بوده و نتایج بخش کمی نشان داد که تمامی ابعاد و مؤلفه‌های مدل پژوهش، مورد تأیید واقع شدند. **نتیجه‌گیری:** به طور کلی می‌توان بیان داشت که در راستای جهانی شدن دانشگاه‌های علوم پزشکی آید به تمام عوامل موثر بر جهانی شدن توجه داشت تا به اهداف نظام عالی آموزشی دست یافت.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Valinia Pasha H, Zameni F, Enayati T. Presenting the Development Model of Higher Medical Education in the Process of Globalization. Razi J Med Sci. 2024(17 Mar);30.211.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با [CC BY-NC-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) صورت گرفته است.

Presenting the Development Model of Higher Medical Education in the Process of Globalization

Hanife Valinia Pasha: PhD student of Educational Management, Faculty of Humanities, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran

Farshideh Zameni: Assistant Professor, Department of Educational Management, Faculty of Humanities, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran (* Corresponding Author) f_zameni@yahoo.com

Taraneh Enayati: Associate Professor, Department of Educational Management, Faculty of Humanities, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran

Abstract

Background & Aims: In recent years, the world has faced increasing reactions against all three dimensions of economic, political and social cultural globalization. In terms of educational quality, Iran ranks 71st among 167 countries in the world. Transforming the current education system into effective education is as important as it is dangerous. It is not possible to draw the characteristics of such an educational system by drawing a diagram or compiling an article, but it is necessary that a wide-scale social transformation and, in fact, a change in a society take place. Considering the huge changes brought about by entering the third millennium, educational systems should educate people who are able to live in the changing world of Moldo. Social transformations, fast-paced and challenging technologies, the development of new missions in organizations, have made the necessity of flexibility and readiness to face new conditions inevitable. What has been learned today as different generations of education and university are becoming widespread in education systems. Globalization as a macro phenomenon brings reactions in local communities, among which we can mention internationalization and localization. In the world of higher education and in dealing with the concepts of globalization, some experts and thinkers consider localization and internationalization as available reactions in dealing with the phenomenon of globalization. Although the use and application of each of these two concepts in the management system of higher education are different, they have the same function. This function is not in one direction, but as coordinated arms, they create tools and inputs for policy and planning matters in higher education. Today, socio-economic changes have affected education structures and emphasized the need to change educational content and structures. Many studies indicate that educational reforms are linked with economic and social changes at the international level. Nevertheless, the phenomenon of globalization has raised a new experimental challenge. Globalization calls for the need to reorganize the world of the labor market and the economy, and as a result, it has created an increasing need for new knowledge and information. Usually, knowledge and information are transferred to society members through national and local institutions, and considering that the global economy changes the nature of assumptions and educational institutions, the transformation of education systems requires everyone to accompany the development of the global economy. Thus, the aim of this study was to provide a model for the development of higher medical education in the process of globalization.

Keywords

Development,
Higher Education,
Medicine,
Globalization

Received: 05/08/2023

Published: 14/03/2024

Methods: The research method was mixed, the statistical population in the qualitative section of experts, experts, specialists and key people in the topic of future research and development of higher education, in the sections of determining the final and strategic drivers, a group of experts and specialists related to the subject. And in the quantitative part, there were 3675 faculty members in the higher education centers of Mazandaran province in the academic year 1402-1401. In the qualitative sections, 15 experts were selected using the snowball sampling method, 20 experts were selected to determine the final drivers using the targeted method, 348 people were selected quantitatively using the relative class method, and 25 people were selected to determine the strategic drivers using the targeted method. The data were analyzed in qualitative parts through the method of content analysis with interviews, and quantitatively through structural equation modeling with a 115-item questionnaire.

Results: The results showed that the study model has twenty-six components describing economic, social, cultural, political, technological, educational and organizational development, and the results of the quantitative part showed that all the dimensions and components of the research model were approved.

Conclusion: In general, it can be said that in line with the globalization of universities of medical sciences, EID should pay attention to all factors affecting globalization in order to achieve the goals of the higher education system. Globalization is a multi-dimensional phenomenon that can be extended to various scientific, economic, political, social, religious, moral, legal, cultural and technological fields, and its forced results affect many valuable elements of societies. According to the final results, the model has twenty-six components as economic development (financial support, financial strategy and financial security), social development (social support, social capital and social trust), cultural development (international acculturation, global attitude, culture participatory and internal culture building), political development (domestic policy, laws and guidelines and international relations), technological development (updating technology, technological infrastructure and technical and technological education), educational development (dealing with foreign universities, independence universities, attracting foreign human capital and the quality of education and research) and organizational development (development of human resources, development of non-human resources, administrative-organizational development, strategic planning, managers' attitude and optimization) and the results of the quantitative part showed that all The dimensions and components of the research model were approved.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Valinia Pasha H, Zameni F, Enayati T. Presenting the Development Model of Higher Medical Education in the Process of Globalization. *Razi J Med Sci.* 2024;(17 Mar);30.211.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

*This work is published under CC BY-NC-SA 4.0 licence.

مقدمه

در سال‌های اخیر، جهان با واکنش‌های فزاینده‌ای علیه هر سه بعد جهانی شدن اقتصادی، سیاسی و فرهنگی اجتماعی روبرو شده است (۱). به طوری که کشور ایران از لحاظ کیفیت آموزشی میان ۱۶۷ کشور جهان، در جایگاه هفتاد و یکم قرار دارد (۲). تبدیل نظام آموزشی فعلی به آموزش کارآمد، به همان اندازه که مهم است، خطیر نیز هست. ترسیم ویژگی‌های چنین نظام آموزشی با رسم یک دیاگرام یا تدوین یک مقاله، میسر نیست، بلکه ضرورت دارد که تحول اجتماعی دامنه دار و در حقیقت تغییر در یک جامعه، صورت گیرد (۳). با توجه به تحولات عظیمی که ورود به هزاره سوم به وجود آورده، نظام‌های آموزشی باید انسان‌هایی را تربیت کنند که قادر باشند در دنیای مولدو در حال تغییر زندگی کنند. دگرگونی‌های اجتماعی، فناوری‌های پرشتاب و چالش‌زا، تکوین رسالت‌های جدید در سازمان‌ها، ضرورت انعطاف‌پذیری و آمادگی برای رویارویی با شرایط جدید را امری اجتناب‌ناپذیر ساخته است (۴). سارت (Sart) (۲۰۲۲) پژوهشی در مورد تأثیر آموزش عالی و جهانی شدن بر توسعه پایدار در کشورهای عضو جدید اتحادیه اروپا، انجام داد. نتایج نشان داد که آموزش عالی و جهانی شدن تأثیرات قابل توجهی بر توسعه پایدار در کوتاه مدت و بلندمدت دارند. با این حال، تأثیر بلندمدت جهانی شدن بر توسعه پایدار نسبتاً بیشتر از تأثیر آموزش عالی بر توسعه پایدار است (۵). تایت (Tight) (۲۰۲۲) در پژوهشی در مورد بین‌المللی شدن آموزش عالی، بیان داشت که بین‌المللی‌سازی آموزش عالی به‌عنوان یک روند معاصر که توسط کشورهای توسعه‌یافته غربی هدایت می‌شود، دیده شده و بر روی عملکرد در سطح جهانی تأثیر می‌گذارد. این امر شامل استخدام دانشجویان و کارکنان بین‌المللی، به‌ویژه در ایالات متحده، استرالیا، بریتانیا و سایر کشورهای غربی است یا توسعه دانشگاه‌های آنها در خارج از کشور (۶). اعتماد به دنبال خود، وفاداری را به ارمغان خواهد آورد و نیروی انسانی وفادار، حاضر است فراتر از وظایف مقرر در شرح لیو (Liu) و همکاران (۲۰۲۲) پژوهشی در مورد بین‌المللی شدن آموزش عالی و تأثیر همه‌گیری ویروس کرونا، نشان دادند که کووید-۱۹ تأثیرات

پیچیده‌ای بر بین‌المللی شدن دانشگاه داشته است و لازم است چنین تأثیراتی فراتر از تمایز ساده بین چالش‌ها و فرصت‌ها در نظر گرفته شود و رویکردهای جدید برای مفهوم‌سازی و اجرای بین‌المللی‌سازی ضروری است (۷). آنچه که امروزه به عنوان نسل‌های مختلف آموزش و دانشگاه در حال فراگیر شدن نظام‌های آموزش شده است. جهانی‌سازی به عنوان یک پدیده کلان واکنش‌هایی را در جوامع محلی به همراه دارد که از آن جمله می‌توانیم به بین‌المللی‌سازی و بومی‌سازی اشاره نماییم. در جهان آموزش عالی و در برخورد با مفاهیم جهانی شدن بعضی از متخصصان و اندیشمندان بومی-سازی و بین‌المللی‌سازی را به عنوان واکنش‌های قابل دسترس در برخورد با پدیده جهانی شدن در نظر می‌گیرند (۸). استفاده و کاربرد هر یک از این دو مفهوم در نظام مدیریتی آموزش عالی هرچند متفاوت است، ولی عملکرد یکسانی دارند. این عملکرد نه در یک سو، بلکه به عنوان بازوان هماهنگ، ابزارآلات و نهاده‌هایی برای موارد سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در آموزش عالی ایجاد می‌نمایند (۹). امروزه تغییرات اجتماعی-اقتصادی ساختارهای آموزش و پرورش را متأثر ساخته است و نیاز به تغییر محتوا و ساختارهای آموزشی را مورد تأکید قرار داده است. بسیاری از مطالعات بر این نکته دلالت دارند که اصلاحات آموزشی با تغییرات اقتصادی و اجتماعی در سطح بین‌المللی پیوند خورده است. با این وجود پدیده جهانی شدن چالش تجربی جدیدی را مطرح ساخته است (۱۰). جهانی شدن نیاز به سازماندهی مجدد دنیای بازار کار و اقتصاد را عنوان می‌کند و در نتیجه نیاز فزاینده‌ای به دانش و اطلاعات نو را به وجود آورده است. معمولاً دانش و اطلاعات بواسطه مؤسسات ملی و محلی به اعضای جامعه انتقال داده می‌شود و با توجه به اینکه اقتصاد جهانی ماهیت فرض‌ها و مؤسسات آموزشی را متحول می‌سازد، دگرگونی نظام‌های آموزش و پرورش مستلزم همراهی همگان با توسعه اقتصاد جهانی است (۱۱). بدین ترتیب هدف از این مطالعه، ارائه مدل توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن بود.

روش کار

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است که با

شد. داده‌های حاصل از پرسش‌نامه مربوط به مدل تحقیق از طریق نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

همانطور که در جدول ۱ ملاحظه می‌گردد، ضریب عاملی تاییدی توسعه آموزشی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن برابر با ۰/۷۴۱ و آماره t برابر با ۲۷/۴۲۸ و مقدار p -value کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه، توسعه آموزشی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن تاثیر معنی‌دار دارد. ضریب عاملی تاییدی توسعه اجتماعی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن برابر با ۰/۶۸۳ و آماره t برابر با ۲۲/۴۷۰ و مقدار p -value کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه، توسعه اجتماعی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن تاثیر معنی‌دار دارد. ضریب عاملی تاییدی توسعه اقتصادی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن برابر با ۰/۷۲۵ و آماره t برابر با ۲۵/۶۴۳ و مقدار p -value کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه، توسعه اقتصادی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن تاثیر معنی‌دار دارد. ضریب عاملی تاییدی توسعه سازمانی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن برابر با ۰/۸۳۸ و آماره t برابر با ۴۶/۰۰۴ و مقدار p -value کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه، توسعه سازمانی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن تاثیر معنی‌دار دارد. ضریب عاملی تاییدی توسعه سیاسی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن برابر با ۰/۷۱۳ و آماره t برابر با ۲۷/۰۶۴ و مقدار p -value کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه، توسعه سیاسی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن تاثیر معنی‌دار دارد. ضریب عاملی تاییدی توسعه فرهنگی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن برابر با ۰/۷۷۰ و آماره t برابر با ۲۹/۶۷۸ و مقدار p -value کمتر از ۰/۰۵ بوده در نتیجه، توسعه فرهنگی در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن تاثیر معنی‌دار دارد. ضریب عاملی تاییدی توسعه فناوری در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن برابر با ۰/۷۴۵ و آماره t برابر با ۲۷/۷۴۵ و مقدار p -value کمتر از ۰/۰۵ بوده در

رویکرد آمیخته (کیفی و کمی) انجام شد که در کمیسیون کد اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری با کد IR.IAU.SARI.REC.1402.194 به تصویب رسید. جامعه آماری تحقیق در بخش کیفی شامل ۱. خبرگان آکادمیک (صاحب‌نظران و متخصصان حوزه آموزش عالی، توسعه آموزش عالی، مدیریت آموزشی، روند جهانی شدن و آینده‌پژوهی در دانشگاه‌ها و مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور) و ۲. خبرگان سازمانی (مدیران عالی و اعضاء هیئت علمی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی) و ۳. صاحب‌نظران و کارشناسان مبحث آینده‌پژوهی و توسعه آموزش عالی بود. جامعه آماری در بخش کمی، اعضاء هیئت علمی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ که بر طبق آخرین آمار اخذ شده، ۳۶۷۵ نفر بود. در بخش کیفی انتخاب نمونه آماری، هدفمند مبتنی بر ملاک بوده و معیارهای انتخاب، طبق موارد گفته شده که شامل اشراف به مبحث آینده-پژوهی، اشراف به مبحث مدیریت آموزشی، اشراف به مبحث توسعه آموزش عالی و اشراف به سیاستگذاری در حوزه توسعه آموزشی که دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس و بالاتر و نیز سابقه خدمت ۲۰ سال و بالاتر بود، رعایت شده و با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله برفی و با در نظر گرفتن قانون اشباع، تعداد ۱۵ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. در بخش کمی روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبی بوده، بطوریکه هر یک از انواع مراکز آموزش عالی استان بیانگر یک طبقه می‌باشد. بر اساس جدول کرجسی مورگان، تعداد نمونه‌های تحقیق ۳۴۸ نفر در نظر گرفته شد. ابزار اصلی این پژوهش، جهت جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه، پرسش‌نامه، چک لیست نیمه ساختاریافته و پرسشنامه تاثیرات متقابل بوده است. در مرحله کمی، ابزار گردآوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌ای بود که از مدل مفهومی منتج از مطالعه کیفی تحقیق به‌دست آمد و بر این اساس، متغیرهای موجود در مدل مفهومی حاصله، از حالت کیفی به کمی تبدیل شده تا به سؤال‌های تحقیق پاسخ داده شود و به زبان ساده‌تر، مدل کیفی تحقیق، کمی‌سازی گردد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از پرسش‌نامه در بخش کمی، از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده

جدول ۱- تحلیل مسیر مدل اصلی پژوهش

مسیرها	ضرایب استاندارد	مقادیر t	P-Value	نتیجه
توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن < توسعه آموزشی	۰/۷۴۱	۲۷/۴۲۸	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن < توسعه اجتماعی	۰/۶۸۳	۲۲/۴۷۰	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن < توسعه اقتصادی	۰/۷۲۵	۲۵/۶۴۳	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن < توسعه سازمانی	۰/۸۲۸	۴۶/۰۰۴	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن < توسعه سیاسی	۰/۷۱۳	۲۷/۰۶۴	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن < توسعه فرهنگی	۰/۷۷۰	۲۹/۶۸۷	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.
توسعه آموزش عالی پزشکی در روند جهانی شدن < توسعه فناوری	۰/۷۴۵	۲۸/۷۴۵	۰/۰۰۰۹	معنی دار است.

جدول ۲- شاخص‌های برازش مدل نهایی پژوهش

شاخص‌ها	مقدار قابل قبول	مقدار یافته پژوهش	مطلوبیت
NFI	>۰/۸NFI	۰/۸۵۱	تایید مدل
SRMR	هرچه به صفر نزدیکتر باشد.	۰/۰۸۹	تایید مدل

نتیجه، توسعه فناوری در تبیین توسعه آموزش عالی در روند جهانی شدن تاثیر معنی‌دار دارد. همانطور که در جدول ۲ ملاحظه می‌گردد، شاخص برازندگی الگو اصلی NFI برابر با ۰/۸۵۱ و شاخص SRMR نیز ۰/۰۸۹ است.

بحث

نتایج حاصل از تحقیق نشان داد، از نظر آزمودنی‌های این تحقیق، مدل دارای ۲۶ مؤلفه در قالب توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، توسعه فرهنگی، توسعه سیاسی، توسعه فناوری، توسعه آموزشی و توسعه سازمانی بوده است. امروزه موسسات آموزش عالی با چالش‌های در حال تغییر با تغییرات چشمگیر جمعیت شناختی، افزایش تقاضای آموزش عالی و روند جهانی شدن مواجه بوده که آنها را وادار به تجدیدنظر در استراتژی‌های آموزشی خود، برای جذب دانشجویان آینده نموده است. جهانی شدن در ادبیات علمی امروز جایگاه ویژه‌ای را به خود اختصاص داده است. پدیده جهانی شدن می‌تواند بر تمامی ابعاد زندگی فردی و اجتماعی تاثیر گذار باشد. از زمینه‌های اثرگذاری جهانی شدن در حوزه تعلیم و تربیت، طرح موضوع آموزش عالی جهانی است (۱۲). دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی از دیرباز با پدیده جهانی شدن در ارتباط بوده اند، چرا که اقتضای دانش، کلیت آن است. در میان حوزه‌های مختلف اجتماعی، این دانش است که به دلیل ماهیت غیرشخصی و جهانی خود، بیش از هر حوزه ی

دیگر، تحت تاثیر جهانی شدن قرار می‌گیرد. در سالهای اخیر «بین‌المللی شدن» یکی از مباحث مهم آموزشی بوده و این موضوع، دلالت بر تلفیق بعد بین‌المللی، میان فرهنگی و جهانی در اهداف، کارکردها و نحوه آموزش دارد. بین‌المللی شدنی در آموزش عالی، در سال‌های اخیر از مفهومی که صرفاً به جابه‌جایی دانشجویان مرتبط بود به مفهومی گسترده‌تر تبدیل شده است که مستلزم اصلاح برنامه، بهبود کیفیت در آموزش و پژوهش، استفاده از تکنولوژی‌های جدید، مدیریت راهبردی در سطح موسسه و رقابت می‌باشد (۱۳). در تحقیق حاضر، مؤلفه «استراتژی مالی» تبیین‌کننده بعد «توسعه اقتصادی»، مؤلفه «نگرش جهانی» تبیین‌کننده بعد «توسعه فرهنگی»، مؤلفه‌های «قوانین و دستورالعمل‌ها» و «سیاست داخلی» تبیین‌کننده بعد «توسعه سیاسی»، مؤلفه «توسعه منابع انسانی» تبیین‌کننده بعد «توسعه سازمانی» و مؤلفه «کیفیت آموزش و پژوهش» تبیین‌کننده بعد «توسعه آموزشی» در مدل پژوهش حاضر بوده است. نتایج تحقیق با نتایج مطالعات آوسی (Avcı) (۲۰۱۹) همخوانی و همسوئی دارد. بین‌المللی بودن دانشگاه‌ها سرمایه‌گذاری برای آینده است و شامل تعهد درازمدت به دانشجویان، کارکنان و سایر ذینفعان در سراسر جهان می‌شود. آموزش و پرورش تبدیل به یک کالای تجاری بین‌المللی می‌شود (۱۴). این امر به طور فزاینده‌ای به عنوان یک کالای خریداری شده توسط یک مصرف‌کننده برای ایجاد یک «مجموعه مهارت» برای استفاده در بازار یا یک محصول

داخلی)، توسعه سیاسی (سیاست داخلی، قوانین و دستورالعمل‌ها و روابط بین‌المللی)، توسعه فناوری (بروزرسانی تکنولوژی، زیرساخت تکنولوژیک و آموزش فنی و تکنولوژیک)، توسعه آموزشی (مراوده با دانشگاه‌های خارجی، استقلال دانشگاه‌ها، جذب سرمایه انسانی خارجی و کیفیت آموزش و پژوهش) و توسعه سازمانی (توسعه منابع انسانی، توسعه منابع غیرانسانی، توسعه اداری - سازمانی، برنامه ریزی استراتژیک، نگرش مدیران و بهینه‌سازی) بوده و نتایج بخش کمی نشان داد که تمامی ابعاد و مؤلفه‌های مدل پژوهش، مورد تأیید واقع شدند.

References

1. Aboubakr RM, Bayoumy HMM. Evaluating educational service quality among dentistry and nursing students with the SERVQUAL model: A cross-sectional study. *Journal of Taibah University Medical Sciences*. 2022;17(4):648e657.
2. Aburizaizah SJ. The role of quality assurance in Saudi higher education institutions. *Int J Educ Res Open*. 2022;3:100127.
3. Avci S, Sari H. Effect of An Evidence-Based Nursing Intervention on the Diagnosis of Oral Mucositis in the Pediatric Stem Cell Transplant Unit. *Asia-Pac J Oncol Nurs*. 2019;6(3):292-299.
4. Speight B, Tischkowitz M. When to Consider Risk-Reducing Mastectomy in BRCA1/BRCA2 Mutation Carriers with Advanced Stage Ovarian Cancer: a Case Study Illustrating the Genetic Counseling Challenges. *J Genet Couns*. 2017;26(6):1173-1178.
5. Sart H, You Z, Guo Y. (Mutation of breast cancer susceptibility gene in ovarian cancer and its clinical significance). *Zhonghua Fu Chan Ke Za Zhi*. 1998;33(11):676-8.
6. Tight D, Rodrigues M, Pereira R, Parola V, Coelho A, Ferraz L, et al. Nursing educators' and undergraduate nursing students' beliefs and perceptions on evidence-based practice, evidence implementation, organizational readiness and culture: An exploratory cross-sectional study. *Nurse Educ Pract*. 2021;54:103122.
7. Tight C, Rorbkorb N, Petchurai OT, Tansakul J. Appropriate Learning Management for Students with Different Learning Styles within a Multicultural Society at State-Run Universities in Thailand. *Int J High Educ*. 2022;9(2):200-8.
8. Gavranović V. Using Popular Culture to Develop Students' Media Literacy and Critical Thinking Skills. In *Sinteza 2020-International Scientific Conference on*

برای خرید و فروش توسط شرکت‌های چند ملیتی، یعنی موسسات دانشگاهی است که خود را به نهادهای تجاری و دیگر ارائه دهندگان تبدیل می‌کنند (۵). پیش از این، پدیده جابجایی دانشجویان بین‌المللی و آموزش و پرورش بین‌مرزی، افزایش درک متقابل و همکاری جهانی در میان ملل بود. با این حال، در سناریوی فعلی، حداکثر درآمد، رویکردی است که انگیزه رشد رقابت بین موسسات را برای جذب حداکثر مصرف‌کننده در بازار دانش جهانی برقرار کرده است. توافق عمومی تجارت در خدمات (GATS)، آموزش را به عنوان کالا یا خدماتی تعریف می‌کند که از نظر تجاری در سطح بین‌المللی معامله می‌شود. اکنون رقابت بین کشورها جذب حداکثر تعداد دانشجویان بین‌المللی، ایجاد مدارس خارج از کشور و ایجاد اتحاد و شبکه‌های بین‌المللی است (۷). کارشناسان بیان می‌دارند تشخیص اینکه چگونه بین‌المللی‌سازی توسط موسسات آموزش عالی در کشور اجرا می‌شود، باید انجام شود و این یک نیاز ضروری برای تدوین یک برنامه ملی است که باید ابتکار عمل‌های جداگانه را در یک استراتژی سیستماتیک روشن کند (۱۲).

محدودیت‌ها: از محدودیت‌های تحقیق می‌توان به مشکل برقراری ارتباط با برخی از خبرگان و تعیین زمان لازم برای انجام مصاحبه، با توجه به استفاده از تکنیک تحلیل محتوا، تفاوت هوش، علاقه، توانایی علمی و تخصصی آزمودنی‌ها با یکدیگر و نیز تأثیر ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی موجود بر روند پاسخگویی آزمودنی‌های تحقیق اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

جهانی شدن پدیده‌ای چند بعدی است که قابل تسری به عرصه‌های گوناگون علمی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، دینی، اخلاقی، حقوقی، فرهنگی و فناوری است که نتایج قهری آن بسیاری از ارکان ارزشی جوامع را متاثر می‌سازد. طبق نتایج نهایی، مدل دارای بیست و شش مؤلفه به شرح توسعه اقتصاد (حمایت مالی، استراتژی مالی و امنیت مالی)، توسعه اجتماعی (حمایت اجتماعی، سرمایه اجتماعی و اعتماد اجتماعی)، توسعه فرهنگی (فرهنگ سازی بین‌المللی، نگرش جهانی، فرهنگ مشارکتی و فرهنگ سازی

Information Technology and Data Related Research (pp. 99-104). Singidunum University. 2020.

9. Giannitrapani KF, Holliday JR, Miake-Lye IM, Hempel S, Taylor SL. Synthesizing the Strength of the Evidence of Complementary and Integrative Health Therapies for Pain. *Pain Med.* 2019;20(9):1831-1840.

10. Running A, Seright T. Integrative oncology: managing cancer pain with complementary and alternative therapies. *Curr Pain Headache Rep.* 2012;16(4):325-31.

11. Currey J, Sprogis SK, Burdeu G, Story I, Considine J, O'Donnell M, et al). Stakeholder acceptance of digital team-based learning. *Nurse Educ Pract.* 2020;46:102833.

12. Jormand H, Bashirian S, Barati M, Khazaei S, Jenabi E, Zareian S. A Qualitative Study On People's Experiences Of Covid-19 Media Literacy. *Media Literacy and Academic Research.* 2021.

13. Aydin D, Sahiner NC. Effects of music therapy and distraction cards on pain relief during phlebotomy in children. *Appl Nurs Res.* 2017;33:164-168.

14. Kang HY, Kim HR. Impact of blended learning on learning outcomes in the public healthcare education course: a review of flipped classroom with team-based learning. *BMC Med Educ.* 2021;21(1):1-8.